

SESSION 2016

**CONCOURS EXTERNE
CAFEP**

**Section : LANGUES VIVANTES ÉTRANGÈRES
HÉBREU**

COMPOSITION EN HÉBREU

Durée : 5 heures

L'usage d'un dictionnaire unilingue d'hébreu est autorisé.

L'usage de tout ouvrage de référence, de tout autre dictionnaire et de tout matériel électronique (y compris la calculatrice) est rigoureusement interdit.

Dans le cas où un(e) candidat(e) repère ce qui lui semble être une erreur d'énoncé, il (elle) le signale très lisiblement sur sa copie, propose la correction et poursuit l'épreuve en conséquence.

De même, si cela vous conduit à formuler une ou plusieurs hypothèses, il vous est demandé de la (ou les) mentionner explicitement.

NB : La copie que vous rendrez ne devra, conformément au principe d'anonymat, comporter aucun signe distinctif, tel que nom, signature, origine, etc. Si le travail qui vous est demandé comporte notamment la rédaction d'un projet ou d'une note, vous devrez impérativement vous abstenir de signer ou de l'identifier.

Tournez la page S.V.P.

Composition en hébreu

Voyage, parcours initiatique, exil

A partir de la thématique indiquée, vous proposerez une problématique en vous fondant sur l'analyse et la mise en perspective de l'ensemble des documents. Vous rendrez compte de votre réflexion dans une composition structurée en hébreu.

Document A

בחדר האוכל הגדול בבן שמן היה תמיד פסנתר. ניגנו בו בקבלת שבת ובמנחה המוסיקלית בשבת, ושימש גם לליווי המקהלות בניצוחו של חנן שהפליא לעשות בידו האחת. ואחר-כך היה מתכסה הפסנתר במעפורת כמעט לבנה ונדחף הצדה.

מוזר היה ערב אחד לשמוע מחדר האוכל הריק והחשוך קולות פסנתר שנשמעו שונים לגמרי. לאחר ארוחת הערב, פרט ללילי שבת, ליל הריקודים הגדול עד אור הבוקר, היה האולם הגדול והארוך של חדר האוכל נסגר ומחכה חשך לאור הבוקר הראשון, לעת צאת החולבים למשמרת אחרונה והפלחים לראשונה. ואילו כעת, בשעת לילה מוקדמת, היו מתגלגלים משם צלילי פסנתר אחרים, סולמות צלילים נרדפים מנוגנים בעוצמה, בלתי שייכים למקום הזה, לא לקזוארינות האפורות אפלות שמתחת אחת מהן נעצרתי, ולא לדקלים הגבוהים והמרשרשים יבשות, ולא לחצר כולה על דשאיה הריקים ולא לשום כפר הנוער. הם היו שייכים למוסיקה. (...)

לא היה איש לשאול מי זה שם על הפסנתר הישן. בכפר הולכים לישון מוקדם או מקשיבים לרדיו ונרדמים לקולו המרגיע. ברור היה שזה מישהו שלא מכאן, או אחד שפרץ מאלמוניותו, חדר פנימה וכעת פורק את אילמותו, או אולי הגיע אדם חדש, אלא שכל אלה לא הטרידו מאוד, מפני שבאמת משהו חדש וגדול היה הולך וקורה כעת, יפה כל-כך, כאילו בא מעולם שכמעט ונשכח והנה הוא כאן ומוצא אותך מחכה לו.

התקרבותי קצת לאכסדרה שלפני הבניין והצצתי פנימה. הפסנתר עמד כתמיד בפינה הרחוקה על-יד החלונות שמעבר מזה, מואר במנורה עם אהיל שכנראה הובאה לכאן, ובצל העמוק שאור המנורה לא ביטל אפשר היה להבחין באיזו דמות אפלה גחונה, מזדקפת ומתכופפת בינה ובין מדף הקלידים הלא נראה, אבל אי-אפשר היה לזהות מי, ורק ברור היה שזה פסנתרן אמיתי שבא לכאן וחיכה

כנראה ללילה ולכולם שיילכו לחדרים ושיהיה שקט ושהיתה לו רשות ושיוכל כעת, בלי להפריע ובלי להיות מופרע, לשבת לו אל הפסנתר וסוף-סוף לנגן. (...)

שאלתי ואמרו לי שזו אשה שאך זה מקרוב הגיעה עם משפחתה מגרמניה כנראה, ואיתה איש ושתי בנות, והם מנסים להיקלט כאן והאשה פסנתרנית ידועה שקיבלה רשות לנגן כשהפסנתר יהיה פנוי וכשלא תפריע לאיש. ויום אחד גם ראיתי אותה מקרוב יושבת לשולחן בחדר האוכל, גברת שאיננה דומה בכלום לאלה המצויות כאן, לא בבגדיה, פשוטים אבל זרים, ולא בראשה שהיה מעוטר בשיער גדוש מלבין משהו מכונס ואסוף בשפע על ראשה ועל עורפה, וישב שם גם בעלה איש גבוה ורזה מגולה ראש בחולצה פתוחה שחוסר העניבה בלט כמי שהחליט לרדת ולהיות כמו כולם. אמרו גם שיש להם כאן שתי בנות וסיפרו כמדומה גם על בן אחד. (שהתברר כעבור זמן כשני בנים ובת אחת...)

כל-כך שונים נראו כאן ואולי אפילו מוזרים, כמי שנקלעו למקום בטעות, או כמי שברחה לו הרכבת בתחנה הלא נכונה, ונשאר תקוע ערום וחסר כל, משהו ארעי, משהו המום ולא מבין ולא קולט היטב, ושאינו מעז להתאונן ושמשנן כנראה לעצמו כי זכות גדולה זכה כשקיבלו אותו, ושעם כל זה, כל מה שהוא מגלה כל הזמן שכאן לא מקומו ולא בשבילו, ולא ידוע לו מה הוא עושה עם עצמו, אולי כציפור שיר שנפלה למדבר. הכול לא רק חדש לו, לא רק לא רגיל, אלא תובע ממנו דברים שאין לו ושלא חלם שיצטרך יום אחד להיות מתרגל לדברים כאלה.

ראיתי אחר-כך גם את הבנות, יפות כל-כך, ואחת מהן היתה יפהפיה להדהים, עיניים כחולות (כחולות ? אבל לא, ירוקות כמובן, ירוקות) מתחת שיער שחור ואיזה נוכריות בלתי מושגת בכל היותה. וערב אחד ראיתי איך יצאו את השער והלכו בכביש כנראה בהחלטה להתערות יותר, הלכו מהודקים זה לזה, וגם כאילו נזהרים מפני איזה מארב נסתר, הולכים מתחת לאותם הפיקוסים הגדולים שעל הכביש, זרים בלבושם, בהליכתם המהודקת, בזהירות שנוהרו, אלוהים יודע מפני מה, ואולי מפני ההכרה שאכן הם כאן, לכודים על האי הזה וזהו.

צדדיים (פסנתר בודד בלילה) – ס. יזהר, הוצאת זמורה ביתן, 1996

Document B

כנור ראשון – קורט רוזנדורף

אני רוצה להאמין, שאפשר למצוא ידידים בכל מקום, אפילו בארץ של קולטורה נמוכה וכל-כך הרבה פוליטיקה. יהיה משונה לנגן מוצרט במדבר. עצב דק, כלל לא מז'ורי, שפוך על היצירות שכתב מוצרט בסולם הזה – הקונצ'רטנטה לכנור ולויולה, הקונצ'רטו לפסנתר, ה"קאקלשטט", החמישיה לכלי-קשת – כאילו לא בטח גם בידידותם של אלה, שנשבעו אמונים זה לזה.

הביתה אכתוב : אפילו מנוע הספינה משמיע לי צליל ידידותי. שקר קטן. הלא אין טעם להדאיג את המשפחה. אינלת תהיה לספר במכתב הראשון כי כבר בדרך הדאיגה אותי התקהות החושים שלי עצמי. והלא לפנים היו מסעות מרגשים אותי, כנער היוצא למסעו הראשון לבדו. והנה פעם, כשאני נוסע להכניס שינוי כה קיצוני בחיי – אדישות גמורה. היומים שלא נגעתי בכנור, בגלל הסערה, הרגיוזו אותי יותר מאי-הבהירות בכל הנוגע לעתיד. אפתייה משונה נפלה עלי. אני נוסע לנגן בתזמורת פרובינציאלית, שהוקמה מסיבות הוקמניות, בחרדה מפני העתיד, ואני שט לי בספינה כמו תייר שנוסע לקייטנה, בראש ריק ממחשבות.

אולי מפני שכל הכוחות היו נחוצים בשביל לעשות את הצעד הראשון – לעזוב את הבית, המשפחה, הידידים, המולדת – ולא נותר כלום בשביל להיערך לקראת הבאות. המחשבות נמשכות לעבר. הדמיון בורח מן המאמץ לנחש את החיים בעיר העלובה הבנויה על חול. קשה לי להעלות על הדעת תזמורת סימפונית במין כפר גדול כזה, ימתיכוני, שאין בו לא אופרה ולא קתדרלה.

מימי לא ראיתי במו עיני עיר שנוסדה לפני עשרים ושמונה שנים בלבד. מן הגלויות המצוירות לא היה אפשר לקבל מושג. בתים קטנים משני עברי רחוב המוליך אל בנין בעל קמרונים גותיים וצריח. ואני חשבתי : משונה, עיר שנבנתה מסביב לבית-ספר תיכון. (...)

הכניסה לתוך "פנסיון קלה קקר" היתה כמו טבילה באמבט חם. אולם-המבוא, שכבר דלקו בו מנורות צנועות אחדות, דמה להפליא לאחד מאותם פנסיונים של המעמד הבינוני על גדות הריין : המפות הצחות הרקומות בשולים, הפמוטות העתיקים ליד בזיך עדין ובו פרח יחיד, המפית המגולגלת בתוך טבעת מוכספת, כובעוני המוך הדורגים על קומקומי התה לבל יפוג חומם, התמונות שעל הכתלים, נאות דשא ואגמים צלולים ופסגות הרים עוטות שלג-עולמים, והמזנונים המגולפים, שדלתותיהם קצתן עץ, לכסות על מה שאין טעם להתהדר בו, וקצתן זכוכית, משבצות-משבצות, להבליט את גביעי הבדולח המתנוצצים שם ; קולה החם והרוטט של אשה קטנת-קומה ועגלגלה, פניה יפות מגופה, שקמה ממקומה ברגע שראתה אותי ויצאה לקראתי בפסיעות סיניות זעירות :

"קר רוזנדורף."

שאלה ותשובה כאחת.

בעלת הפנסיון בכבודה ובעצמה. קול שצילצל באזני כמנגינה נשכחת שצצה ברגע שרצית להיזכר בה. מבטא ברלינאי מובהק, שחנק את גרוני : "שמעתים בברלין בעשרים ותשע והשוֹקֶרט היה נפלא. (פון-דן-בורגר זייף שם כהוגן, אבל מילא...) מכאן בבקשה."
כמו קרקע בטוחה. פיסת מולדת בארץ זרה.

רביעיית רוזנדורף – נתן שחם, עם עובד, 1987

Document C

כנור שני – קונרד פרידמן

כשבאתי לארץ, בשנת 1932, גבר נחוש-החלטה בן עשרים ושתים, שדש בעקביו תואר דוקטור בשביל להגשים את האידיאלים שלו, הייתי מוכן לצרור את כל מה שיש לי – ספרים אחדים וכנור לא-רע – ולמשכן אותם תמורת זוג נעלי-עבודה כבדות. רציתי "לעקוד את עצמי על מזבח הגאולה הלאומית" ולהשתמש בכנור כעץ הסקה. המחשבה על הקרבן מילאה את נפשי רגשות נאצלים. האנשים היחידים שהפרכתי כאן בחרו לי נתיב פחות קרואי. הם מצאו לי עבודה בבן-שמן. אמרו לי שזה בית-ספר שמכשיר ילדים יתומים לעבודה חקלאית והדבר התאים לי. נשכרתי ללמד זמרה ונגינה בחליליות, אבל התעקשתי גם לעבוד ברפת. הדבר שיפר את מעמדי בעיני החניכים, אף כי לא לשם כך הלכתי לעבוד שם. באמת ובתמים רציתי להיות חלוץ. וככל שהעבודה ברפת שיעממה אותי יותר, כן הענשתי את עצמי בעבודות הקשות יותר. אמנם, מצאתי ענין בנוכחותם השותקת של בעלי-חיים גדולים, ואפילו הקדשתי לילות רבים ללימוד גידול הבהמות, אבל בעבודה הגופנית עצמה לא מצאתי סיפוק אמיתי.

לא יכולתי לנתר על הכנור. הדבר, משום-מה, ציער אותי מאוד. כאילו לא עמדתי במבחן. ואז הקמתי את השלישייה הירושלמית עם הגברת פיינגולד ומיסטר סילברמן, שהחזיקה מעמד עד שפרצו המאורעות. (...)

המוסיקה נתגלתה לי שוב כחנייה אנושית המקיפה מערכת רגשות רחבה. העובדה, שלזמן-מה העמדתי בסימן-שאלה את עצם זכות הקיום של המוסיקה, ובקולות הנשיפה, טפיחות הזנב ומטחי הצואה של פרות טובות-מזג, המעניקות לנו חלב, מצאתי ערכים מוסריים נעלים יותר מב"מגניפיקט" של באך, אילצה אותי לגלות בנפשי זיקה רצינית יותר לעולם הרוחני המקופל במוסיקה.

ההתפייסות הזאת הסבה לי קורת-רוח מרובה. זמן-מה הסתפקתי בפשרה הזאת בין האמנות ובין החיים. בן-שמן היה מקום שיכולתי למצוא בו אושר. אני מתמסר לדבר אחד, שאני עושה אותו במידה סבירה של יכולת, ולדבר שני, שאני מכיר בחשיבותו. ליותר מזה איני זקוק. אם ירצה הגורל, אולי גם אקים משפחה. לאבי כתבתי: מצאתי את מקומי. ואת עצמי. הוא כתב: "אם אמנם כך אשמח באשרך..."

רביעיית רוזנדרף – נתן שחם, עם עובד, 1987